

Nieuwsbrief StOK 2022 Nr. 2

Martine Letterie wint jeugdliteratuurprijs Gent

Onze felicitaties gaan uit naar Martine Letterie, die de 24ste Kleine Cervantes heeft gewonnen voor haar oorlogsroman *Wij blijven bij elkaar*. Zij ontving de jeugdliteratuurprijs 2022 van de stad Gent, nadat het boek door zo'n 130 leerlingen van middelbare scholen als winnaar was gekozen uit een shortlist van zes boeken. In het boek vertelt Martine Letterie het verhaal van de joodse familie Birnbaum die in 1938 na de Kristallnacht met veel moeite van Berlijn naar Nederland reist. Uiteindelijk komen beide ouders en hun zes kinderen terecht in Kamp Westerbork. Daar spelen ze een belangrijke rol bij het verzorgen en redden van weeskinderen. Aan de basis van de roman ligt een waar gebeurd verhaal. De prijs is ingesteld om het leesplezier te bevorderen in een leeftijdsgroep waarin het lezen afneemt, maar ook om jongeren te stimuleren om kritisch na te denken en te debatteren over literatuur. Wij zijn natuurlijk trots op Martine Letterie, al vele jaren lid van de Commissie van Aanbeveling van StOK. Bovendien zijn we blij dat ze over haar boek en over haar inspiratiebronnen zal komen vertellen in het kader van het StOK-programma van lezingen. De datum is nog niet bepaald.

Winnetou in het Stadshuis van Lochem

Op 3 juni beet Ger Tielen het spits af van een nieuw StOK-programma van lezingen in het Stadshuis van Lochem. Hij presenteerde het recent opnieuw vertaalde en uitgegeven boek *Winnetou* van de 110 jaar geleden overleden Duitstalige schrijver Karl May en riep samen met Dinant Week de roemrijke *Winnetouspelen* van de jaren zestig in het nabijgelegen Ruurlo in herinnering. Ger vertelde over het ontstaan van het werk, het literaire meesterschap van Karl May en de betekenis van dit boek en diens latere werken, waaronder de *Boodschap van Winnetou*, voor de tijd van toen en voor de actualiteit van nu. Ger trad op zowel als voorzitter van de Karl May Vereniging voor Nederland en België, als bestuurslid van het Uitleenmuseum voor Jeugdliteratuur StOK.

Een geweldige prestatie

Welke krachten hebben er in de jaren na de Tweede Wereldoorlog toe geleid dat in een verscholen Gelders dorpje honderden vrijwilligers en tientallen amateurtoneelspelers uit een aantal wijkgebonden toneelverenigingen de handen ineensloegen en van heinde en verre tienduizenden fans van de *Winnetouspelen* naar Ruurlo lokten? *Winnetou*-vertolker Dinant Weenk van toen, op leeftijd nu en wat stram in de knieën, maar vitaal en voorzien van de beroemde Zilverbuis, verhaalde anekdotisch en leerzaam over de fenomenale prestatie van het dorpje Ruurlo van enkele duizenden zielen: de uitdagingen voor regie en techniek, de foefjes om het publiek te boeien, de toneelneus van Intchu Tchuna, de pannenspaghetti voor de spelers, de medewerking van de ruitervereniging en de

grote aandacht van de media, waarvan honderden krantenknipsels getuigen. De muurschildering (hiernaast afgebeeld) in een fietstunnel herinnert eveneens aan de fameuze spelen. Met de voordracht gaven Ger en Dinant een waardige aftrap van het nieuwe lezingenprogramma over jeugdliteratuur. Voor het vervolg in het najaar, raadpleeg onze website en houd onze nieuwsbrieven in de gaten. (Met dank aan Historische Vereniging Old Reurle)

Heidag

De medewerkers van StOK waren 9 mei vrijwel voltallig aanwezig op een interne Heidag in Museum Staal in Almen. Ze werden er van harte welkom geheten door Pien Pon, initiatiefneemster van het overigens bijzonder aanbevelenswaardige Museum Staal en dertig jaar geleden... van de Stichting 't Oude Kinderboek in Zutphen. Pien Pon is nog altijd beschermvrouwe van StOK en voelt zich nauw betrokken bij de toekomst van het uitleenmuseum voor kinder- en jeugdliteratuur. De bijeenkomst werd begeleid door Heleen Homma, die op haar eigen, prettige wijze waarde toevoegde aan de discussies. Daaruit rolde een mooi pakket praktische aanwijzingen voor een aansprekende vrijwilligersorganisatie met aantrekkingskracht op nieuwe vrijwilligers en een goede PR. Het uitleenmuseum concentreert haar activiteiten op de lokale en regionale Gelderse omgeving, maar beantwoordt ook aanvragen voor boeken afkomstig uit heel Nederland, meestal oude boeken die bij de openbare bibliotheken niet meer voorhanden zijn. In die zich ontwikkelende rollen moeten nieuwe keuzes worden gemaakt op het gebied van de collectie, de werkwijze en de communicatie. Een 'prettige organisatie' gaat het allemaal mogelijk maken.

Heleen Homma in bestuur SGKJ

Heleen, die StOK enkele jaren als adviseur heeft bijgestaan, is toegetreden tot het bestuur van de Stichting Geschiedenis van Kinder- en Jeugdliteratuur (SGKJ). Wat een felicitatie waard is. Ze heeft meer dan dertig jaar ervaring opgebouwd in wetenschappelijke bibliotheken op het snijvlak van kunst en erfgoed en was vanaf 2008 tot aan haar pensionering directiesecretaris en beleidsmedewerker van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort. Heleen verleent nog af en toe hand en spandiensten aan StOK en leidde zo onlangs een vergadering van de medewerkers over de uitbouw van StOK tot een leuk en actueel uitleenmuseum voor kinder- en jeugdliteratuur.

Goed geboerd tijdens de Keidagen

StOK was wat laat met aanmelden voor de marktdag op 28 mei tijdens de jaarlijkse Keidagen, maar we konden er nog bij! Op een leuke plek aan de Smeestraat, met een uitgelezen selectie van oude boeken in 14 witte kratten. Het was gelukkig mooi weer en drommen Lochemers trokken langs onze kraam. We hebben aardig veel verkocht en er waren ook belangstellenden om vrijwilliger te worden. Ook de informatie over de lezing over Winnetou sloeg aan. Natuurlijk moesten we een aantal keren nee verkopen op verzoeken en verwijzen naar ons magazijn. Zo waren we de boeken van Arendsoog en Rozemarijntje vergeten. Maar aan het eind van de middag konden we met een tevreden gevoel de resterende boeken weer inpakken en terugbrengen. Nu op naar de boekenmarkt in Borculo (22 juli) en in Deventer (7 augustus)!

Expositie 'Fabrieksprentenboeken'

De tentoonstellingscommissie werkt met veel plezier aan een nieuwe tentoonstelling voor de herfst- c.q. winterdagen over boeken die ooit uit overwegingen van klantenbinding door ondernemingen en handelsmaatschappijen het licht hebben gezien. Denk aan Tiels Flipje, denk aan Piet Pelle en zijn Gazelle. De tentoonstelling zal net als de eerdere expositie over Kinderspelen van 2019 plaatsvinden in het naastgelegen oude Stadhuis van Lochem. Zij het op de eerste etage. StOK krijgt daarbij de volle medewerking van VVV Lochem en de Historische Vereniging van Lochem en van enkele andere collecties in Nederland. Duimen maar, dat niet opnieuw zoals in 2020 Corona roet in het eten komt gooien. Tips zijn overigens meer dan welkom!

Correctie Artikel Slecht en Goed Nieuws mei 2022

Hoe achteloos was mijn zin over het in diepere kelders verdwijnen van de kinder- en jeugdboekencollectie bij de Koninklijke Bibliotheek in mijn artikeltje *Slecht en goed nieuws* in onze vorige nieuwsbrief. Geschreven uit bezorgdheid over de toegankelijkheid van de KB-collectie na de grootschalige operatie die de KB te wachten staat, wanneer de collectie overgaat naar een nieuw en hypermodern magazijn.

Op de vingers getikt, haast ik mij om dit recht te zetten. De veranderingen bij de overgang naar het nieuwe hypermoderne magazijn van de KB, dat overigens bovengronds zal zijn, zijn namelijk vooral technisch van aard, maar voor de gebruikers van de KB zal er geen verschil zijn. Ook in de toekomst zal iedereen boeken uit de collectie kunnen opvragen en kunnen inzien: onderzoekers en alle andere geïnteresseerden. Het nieuwe magazijn garandeert zeer veilige en optimale bewaarcondities, waardoor boeken als het ware tot in de eeuwigheid beschikbaar blijven. Wat natuurlijk geweldig is. StOK heeft al heel lang een werkrelatie met de KB. Wij kunnen er altijd terecht voor adviezen en samenwerking, onder meer op het gebied van uitwisseling van boeken en deskundigheidsbevordering voor medewerkers. Wanneer er in het verleden bij StOK bij schenkingen van particuliere collecties jeugdboeken zaten, die uniek zijn voor heel Nederland, dan gingen die linea recta naar de KB. Omgekeerd schonk de KB overtollige en interessante boeken aan StOK en aan andere collectiebeheerders. Een win-win-situatie, die continuïteit verdient, mede omdat er in de coronatijd bij StOK sprake is geweest van stilstand op dit gebied.

Collectiespecialist Karin Vingerhoets van de KB heeft er al vaker op gewezen, dat het zo goed is dat er in Nederland verschillende instellingen bestaan, die elkaars functies aanvullen. Daar sluit ik mij graag bij aan. Wel denk ik dat we ons in het licht van het verdwijnen van collecties van oude kinder- en jeugdboeken her en der in Nederland, moeten bezinnen op de betekenis ervan voor de overblijvende collecties en voor met name uitleenmusea zoals StOK in Lochem en het KinderBoekHuis in Winsum. We zijn allemaal onderhevig aan beperkingen van vrijwilligerskracht, tijd, geld, ruimte en pandemieën. Ook wij bij StOK moeten nieuwe inhoudelijke beleidskeuzes maken over wat we willen bewaren en wat niet.... Waarbij StOK zich overigens graag zal laten bijstaan door deskundigen van de KB. Wie meer wil weten over het nieuwe magazijn van de KB, waarop we later met genoeg nog eens terugkomen, kan terecht op de website van de [KB](https://www.kb.nl).

Uitleenmuseum StOK zoekt vrijwilligers met hart voor kinder- en jeugdliteratuur. Mooi en dankbaar werk, met fijne collega's in een prettige sfeer! Interesse? info@stichtingtoudekinderboek.nl

Samengesteld door Ger Tielen juni 2022